

GRANSKNINGSHANDLING

E20 förbi Vårgårda, Gång- och cykelport vid Fagrabo

Vårgårda kommun, Västra Götalands län

Vägplan, Plan- och miljöbeskrivning, 2020-11-02

Projektnummer: 150305

Trafikverket

Postadress: Trafikverket, 405 33 Göteborg

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: E20 förbi Vårgårda, Gång- och cykelport vid Fagrabo

Författare: Erlandsson Jonas, AFRY

Dokumentdatum: 2020-11-02

Ärendenummer: TRV 2020/41930

Uppdragsnummer: 150305

Version: 1.0

Kontaktperson: Amanda Blaag, Trafikverket

Uppdragsansvarig: Caroline von Freymann, AFRY

Foto: AFRY, om inget annat anges.

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	5
2. BESKRIVNING AV PROJEKTET, DESS BAKGRUND, ÄNDAMÅL OCH PROJEKTMÅL	6
2.1. Ändamål och projektmål	6
2.2. Planlägningsprocessen	6
3. MILJÖBESKRIVNING	7
3.1. Avgränsningar	7
4. FÖRUTSÄTTNINGAR	8
4.1. Vägens funktion och standard	8
4.2. Trafik och användargrupper	8
4.3. Miljö	8
4.4. Byggnadstekniska förutsättningar	9
5. DEN PLANERADE VÄGENS LOKALISERING OCH UTFORMNING MED MOTIV	9
5.1. Val av lokalisering	9
5.2. Val av utformning	10
5.3. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått som redovisas på plankarta och fastställs	10
6. EFFEKTER OCH KONSEKVENSER AV PROJEKTET	10
6.1. Trafik och användargrupper	10
6.2. Miljö och hälsa	10
7. SAMLAD BEDÖMNING	10
7.1. Överensstämmelse med de transportpoliska målen	10
7.2. Överensstämmelse med miljömålen	11
7.3. Överensstämmelse med projektmålen	11
8. ÖVERENSSTÄMMELSE MED MILJÖBALKENS ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER, MILJÖKVALITETSNORMER OCH BESTÄMMELSER OM HUSHÅLLNING MED MARK OCH VATTENOMRÅDEN	11

9. MARKANSPRÅK OCH PÅGÅENDE MARKANVÄNDNING	11
9.1. Vägområde för allmän väg	12
10. FORTSATT ARBETE	12
11. GENOMFÖRANDE OCH FINANSIERING	13
11.1. Formell hantering	13
11.2. Genomförande	14
11.3. Finansiering	14
12. UNDERLAGSMATERIAL OCH KÄLLOR	14

1. Sammanfattning

I slutet av 2019 fastställdes vägplan för E20 förbi Vårgårda, som innebär en utbyggnad av E20 till mötesfri landsväg på en sträcka om ca 4 km. Planen vann laga kraft den 5 december 2019. Under framtagande av bygghandling för E20 förbi Vårgårda och framtagande av vägplan på sträckan E20 Vårgårda-Ribbingsberg, har det framkommit att det finns behov av en ny gång- och cykelport under väg 181 nära Trafikplats Fagrabo (i vägplanen E20 förbi Vårgårda benämnd trafikplats Vårgårda Norra) för ökad säkerhet för oskyddade trafikanter.

Då gång- och cykelporten, och för denna nödvändigt vägområde, inte finns i vägplanen för E20 förbi Vårgårda behövs det en ny vägplan för denna ändring. Vägområdet behöver också upphävas för gång- och cykelväg öster om Stockholmsvägen och ersätta den med en gång- och cykelväg väster om Stockholmsvägen (väg 1910). Porten föreslås under väg 181 i närheten av den planerade trafikplatsen Fagrabo och kommer ingå som en del i ombyggnaden av E20 förbi Vårgårda.

Gång- och cykelporten, som föreslås utformas som en rörbro, planeras att anläggas genom ny ramp som ansluter med väg 181 upp till cirkulationsplats i trafikplatsen.

Ett av projektmålen från vägplanen för E20 förbi Vårgårda är ökad trafiksäkerhet för alla trafikantgrupper. Trafiksäkerheten bedöms förbättras efter att gång- och cykelporten har byggts.

Gång- och cykelporten förläggs nära Trafikplats Fagrabo där oskyddade trafikanter idag passerar väg 181 och därmed inte längre behöver korsa vägen i plan.

Projektet bedöms uppfylla de transportpolitiska målen väl. Persontransporter i form av gång- och cykeltrafikanter kommer att påverkas positivt av utbyggnaden av gång- och cykelporten, vilket bidrar till målet om att transportsystemet ska säkerställa en utvecklingskraft för hela landet.

Ökad trafiksäkerhet till följd av att färre personer kommer att behöva korsa väg 181 för att ta sig till och från Vårgårda centrum och andra områden, kommer att bidra till hänsynsmålet om att ingen ska omkomma eller skadas allvarligt i trafiken.

Varken byggskede av gång- och cykelport samt gång- och cykelväg eller driftskedet kommer att medföra någon negativ påverkan på omgivningen. Impedimentytor kommer att användas i hög grad.

2. Beskrivning av projektet, dess bakgrund, ändamål och projektmål

Efter att bygghandling för väg E20 förbi Vårgårda färdigställts har det i samråden med boende i området framkommit att behov finns för en ny port för gång- och cykelväg (GC-väg) vid Trafikplats Fagrabo för ökad säkerhet för oskyddade trafikanter. Fastställd GC-väg inom vägplan E20 förbi Vårgårda föreslås få ny sträckning väster om Stockholmsvägen (väg 1910) istället för öster om. Detta medför ett behov av förändrat vägområde.

2.1. Ändamål och projektmål

Ändamålet för GC-porten är ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter vid passage av väg 181.

Ett av projektmålen för E20 förbi Vårgårda är:

- Ökad trafiksäkerhet för alla trafikantgrupper genom mötesseparering av E20, säkra korsningar och sidoområden samt separat gång- och cykelnät.

Separat gång- och cykelnät vid sidan av E20 erhålls genom att GC-trafiken hänvisas till väg 1910, 1909 och 1907 genom Vårgårda tätort söderut och norrut till blivande lokalväg 2504 inom vägplan E20 Vårgårda-Ribbingsberg.

För ändamål och övriga projektmål för E20 delen förbi Vårgårda se planbeskrivning från fastställelsehandling daterad 2019-03-22, rev: 2019-10-24, TRV 2015/80597.

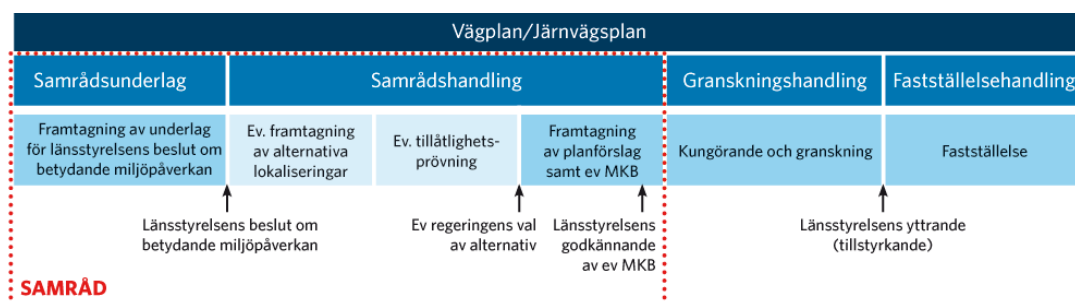
2.2. Planläggningsprocessen

Ett vägprojekt ska planeras enligt en särskild planläggningsprocess som styrs av lagar och som slutligen leder fram till en vägplan. Den här vägplanen tas fram i ett förenklat förfarande.

I planläggningsprocessen, figur 1, utreds var och hur vägen ska byggas, om det finns alternativa sträckningar, vilken budget som finns och vad de berörda tycker.

I början av planläggningen tar Trafikverket fram ett underlag som beskriver hur projektet kan påverka miljön. Länsstyrelsen beslutar sedan om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen fattade ett beslut om ej betydande miljöpåverkan, daterat 2016-08-24, för vägplanen E20 förbi Vårgårda, som inrymmer det berörda området.

Samråd är viktigt under hela planläggningen. Det innebär att Trafikverket tar kontakt och för dialoger med andra myndigheter, organisationer och berörd allmänhet för att Trafikverket ska få deras synpunkter och kunskap. Synpunkterna som kommer in under samråd sammanställs i en samrådsredogörelse.

Figur 1 - Trafikverkets planläggningsprocess.

3. Miljöbeskrivning

Länsstyrelsen beslutade 2016-08-24 att vägåtgärderna för vägplanen för "E20 förbi Vårgårda" inte anses medföra betydande miljöpåverkan. Trafikverket i samråd med Länsstyrelsen anser att denna plan för GC-port inryms i tidigare beslut och ej kommer att medföra betydande miljöpåverkan. I det fallet krävs ingen miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utan istället redovisas projektets förutsebara påverkan på människors hälsa och miljön i en miljöbeskrivning (MB). I den här vägplanen är miljöbeskrivningen integrerad med planbeskrivningen.

Miljöbeskrivningen belyser nuvarande miljöförhållanden och de miljökonsekvenser som förväntas uppstå till följd av vägåtgärderna inklusive inarbetade miljöåtgärder. Vidare ges även förslag till åtgärder som kan minimera eventuella konsekvenser.

3.1. Avgränsningar

Denna miljöbeskrivning gäller den yta som är aktuell för den nya GC-porten samt förändrade dragning av GC-väg med kringanläggningar samt mark som lämnas tillbaka, se figur 3.

Se Plan- och Miljöbeskrivning till vägplan E20 förbi Vårgårda (2019-03-22, rev: 2019-10-24, TRV 2015/80597) för avgränsningar i tid, influensområde m.m.

3.1.1. Avgränsning av miljöaspekter

Vid byggande av GC-väg och port kommer impedimentytor mellan OKQ8 och trafikplatsen tas i anspråk. Vidare i denna beskrivning kommer endast miljöaspekten naturmiljö att hanteras. Övriga aspekter anses redan hanterade i vägplanen för E20 förbi Vårgårda.

3.2. Bedömningsgrunder

Se Plan- och Miljöbeskrivning till vägplan E20 förbi Vårgårda (2019-03-22, rev: 2019-10-24, TRV 2015/80597).

4. Förutsättningar

4.1. Vägens funktion och standard

Det finns idag ingen planskild passage för gång och cykel vare sig i befintlig anläggning eller i den som fastställts med vägplan E20 förbi Vårgårda.

I samband med att E20 byggs om i nysträckning norr om Vårgårda smalnas befintlig E20 av till lokalväg och avlastas från trafik. Detta förväntas bidra till ökade trafikmängder med oskyddade trafikanter vilka behöver korsa väg 181 i plan. Detta tillsammans med de utbyggnadsplaner som finns av verksamhetsområdet norr om väg 181 gör att behov finns av den föreslagna GC-vägen med planskild passage av väg 181. Trafikverket har gjort bedömningen att detta är en tillräcklig åtgärd som går att försvara samhällsekonomiskt med tanke på de måttliga GC-trafikmängderna och Trafikverket är medveten om att den upplevda tryggheten i en lång och smal rörbro är lägre än i en öppnare lösning. För en tryggare upplevelse kommer rörbron utrustas med belysning.

Den fastställda GC-vägen ska inte byggas utan får istället en ny dragning genom GC-porten. Vägområde för fastställd GC-väg ska upphöra.

4.2. Trafik och användargrupper

I samband med att E20 byggs om i nysträckning norr om Vårgårda och befintlig E20 avlastas från trafik kan det förväntas att trafikmängderna med oskyddade trafikanter ökar norrifrån. Tillsammans med de utbyggnadsplaner som finns av verksamhetsområdet norr om väg 181 gör att behov finns av den föreslagna GC-vägen med planskild passage av väg 181.

4.3. Miljö

Placering av GC-port ligger i nära anslutning till planerad Trafikplats Fagrabo. Området består till merparten av fastställt vägområde för E20 och väg 181. En mindre yta mellan den kommande trafikplatsen och Rasta utgörs idag av betesmark vilken kommer tas i anspråk. Dessutom kommer en mindre yta naturmark söder om Stockholmsvägen som ännu ej tagits i anspråk att återlämnas.

4.3.1. Riksintressen och skyddade områden

Väg E20 är av riksintresse för kommunikationer. I övrigt saknas riksintressen i området. Inga skyddade områden eller objekt har noterats i området.

4.3.2. Naturvärden

Naturvärdesinventering för den aktuella sträckan utfördes under 2016. En kompletterande naturvärdesinventering utfördes under 2017, vilken omfattade ytorna som berörs. Vid den naturvärdesinventering som genomfördes inom ramen för E20 förbi Vårgårda noterades inga värdefulla naturvärden på den aktuella platsen.

4.4. Byggnadstekniska förutsättningar

Utförda geotekniska undersökningar i anslutning till område för den planerade GC-porten visar att markförhållandena främst består av siltig lera. Stora jorddjup har även påträffats norr om korsningen med väg 181. Analyserna visar på att jordarterna är mycket gynnsamma för denna typ av anläggning. Inga kända befintliga ledningar finns identifierade på platsen där GC-porten uppförs.

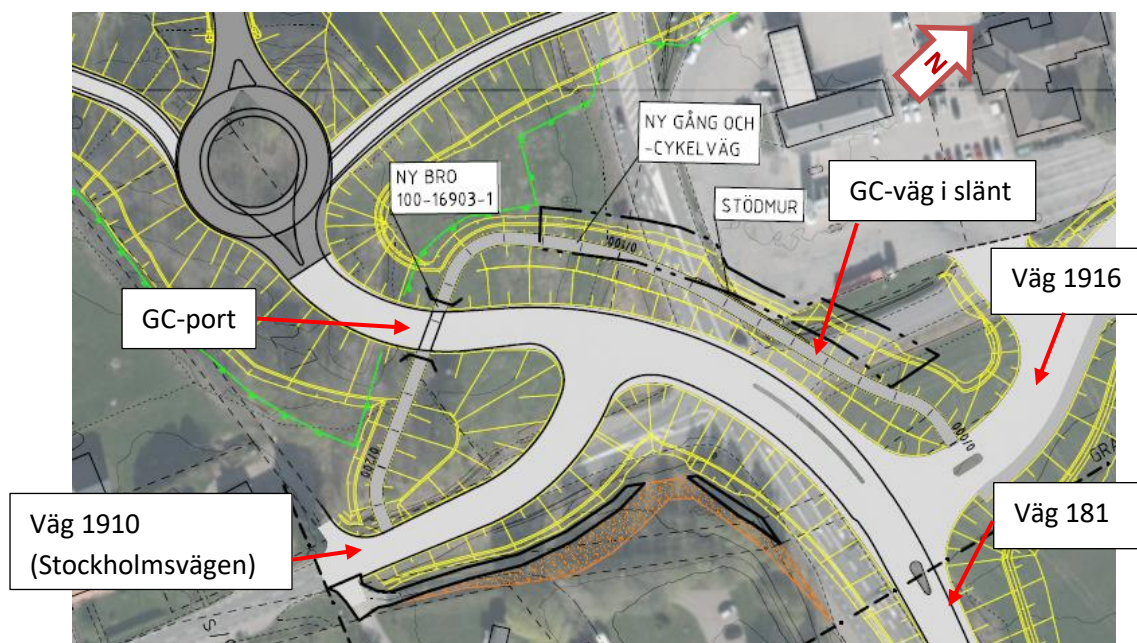
5. Den planerade vägens lokalisering och utformning med motiv

5.1. Val av lokalisering

GC-väg kommer anläggas i en port under den vägbank som ska byggas för anslutning av väg 181 i till Trafikplats Fagrabo. Den planerade placeringen av GC-vägen ligger delvis inom området med fastställt vägområde för E20 förbi Vårgårda och ansluter till väg 1910 i söder och till föreslagen väg 1916 i vägplanen E20 Vårgårda-Ribbingsberg förbi Rasta, norr om väg 181. Det finns viss risk att en del av GC-trafiken kommer att välja att använda vägkorsningen i plan för att det ger en genare väg. GC-vägen utmed östra sidan av väg 1910 med passage över väg 181 som tidigare föreslagits kommer utgå. Trafiksäkerheten bedöms förbättras i och med föreslagen åtgärd då oskyddade trafikanter slipper korsa väg 181 i plan.

Placering väster om väg 1910 (Stockholmsvägen) medför mindre markanspråk och större nyttjande av fastställt vägområde. Placering av port öster om väg 1910 skulle medföra större markanspråk och en mindre lämplig profil på GC-vägen. Vidare skulle dagvattenhanteringen bli mer komplex då det hade krävts en pumpanordning för att ansluta till befintligt dagvatten.

För lokalisering och utformning av GC-väg se Figur 2.

Figur 2 Illustrationsplan, 100T0510, Utformning av gång- och cykelväg med port under väg 181.

5.2. Val av utformning

GC-vägen och porten kommer att utformas enligt Trafikverkets gällande krav (VGU) i plan och profil. Porten utformas som en rörbro med fri höjd 2,5 m, bredd 3 m och ca 22 m lång (i rörbrotak) förlagd under väg 181:s nya anslutning till Trafikplats Fagrabo.

Trafikverket har gjort bedömningen att detta är en tillräcklig åtgärd som går att försvara samhällsekonomiskt med tanke på de måttliga GC-trafikmängderna och att man är medveten om att den upplevda tryggheten i en lång och smal rörbro är lägre än i en öppnare lösning. Porten blir därför belyst för ökad trygghet.

5.3. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått som redovisas på plankarta och fastställs

Inga skyddsåtgärder har föreslagits på den aktuella platsen inom ramen för vägplanen för E20, eller inom denna plan för GC-väg och port.

6. Effekter och konsekvenser av projektet

6.1. Trafik och användargrupper

GC-vägen och porten kommer att medföra att oskyddade trafikanter kan röra sig tvärs väg 181 på ett säkrare sätt. Detta bedöms minska vägens barriäreffekt samt leder till förbättrade möjligheter till cykelpendling i nord/sydlig riktning.

6.2. Miljö och hälsa

6.2.1. Naturvärden

Inga förhöjda naturvärden påverkas till följd av denna vägplan. Denna bedömning gäller också aktiviteter till följd av denna vägplan under byggtiden.

7. Samlad bedömning

7.1. Överensstämmelse med de transportpoliska målen

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Det övergripande målet stöds av två delmål, funktionsmålet och hänsynsmålet. För beskrivning och innebörd av målen, se planbeskrivning för vägplanen för E20 förbi Vårgårda, daterad (2019-03-22, rev: 2019-10-24, TRV 2015/80597).

Persontransporter i form av pendling m.m. kommer att påverkas positivt av utbyggnaden av GC-porten och den nya GC-vägen, vilket bidrar till målet om att transportsystemet ska säkerställa en utvecklingskraft för hela landet.

Ökad trafiksäkerhet till följd av att färre personer kommer att behöva korsa väg 181 för att ta sig till Vårgårda tätort och till områden norr om Vårgårda bidrar till hänsynsmålet om att ingen ska dödas eller skadas allvarligt.

7.2. Överensstämmelse med miljömålen

Föreslagen lösning där GC-väg placeras i en port under väg 181 istället för passage över vägen innebär en ökad säkerhet för oskyddade trafikanter vilket bedöms medföra att fler väljer gång och cykel före bil vilket är positivt gällande de flesta miljömålen, se planbeskrivning för vägplanen för E20 förbi Vårgårda, daterad (2019-03-22, rev: 2019-10-24, TRV 2015/80597).

Då impedimentytor i hög grad kommer tas i anspråk bedöms åtgärden inte påverka miljömålen negativt.

7.3. Överensstämmelse med projektmålen

Trafiksäkerheten bedöms öka vilket bidrar till att projektmålet om att ”öka trafiksäkerheten för samtliga trafikantgrupper” uppnås.

Projektet bedöms uppfylla de transportpolitiska målen, som nämns under kap 7.1, väl. Persontransporter i form av gång- och cykeltrafikanter kommer att påverkas positivt av utbyggnaden av GC-porten, vilket bidrar till målet om att transportsystemet ska säkerställa en utvecklingskraft för hela landet.

Ökad trafiksäkerhet till följd av att färre personer kommer att behöva korsa väg 181 i plan för att ta sig till och från Vårgårda centrum och andra områden, kommer att bidra till hänsynsmålet om att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken.

Trafiksäkerheten bedöms förbättras efter att GC-porten har byggts.

8. Överensstämmelse med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, miljökvalitetsnormer och bestämmelser om hushållning med mark och vattenområden

Se plan- och miljöbeskrivning till Vägplan E20 förbi Vårgårda.

9. Markanspråk och pågående markanvändning

Vägrätt uppkommer genom att väghållaren tar i anspråk mark eller annat utrymme för väg med stöd av en fastställd vägplan. Vägrätten ger väghållaren rätt att nyttja mark eller annat utrymme som behövs för vägen. Väghållaren får rätt att i fastighetsägarens ställe bestämma över marken eller utrymmets användning under den tid vägrätten består. Vidare får myndigheten tillgodogöra sig jord- och bergmassor och andra tillgångar som kan utvinna ur marken eller utrymmet. Vägrätten upphör när vägen dras in.

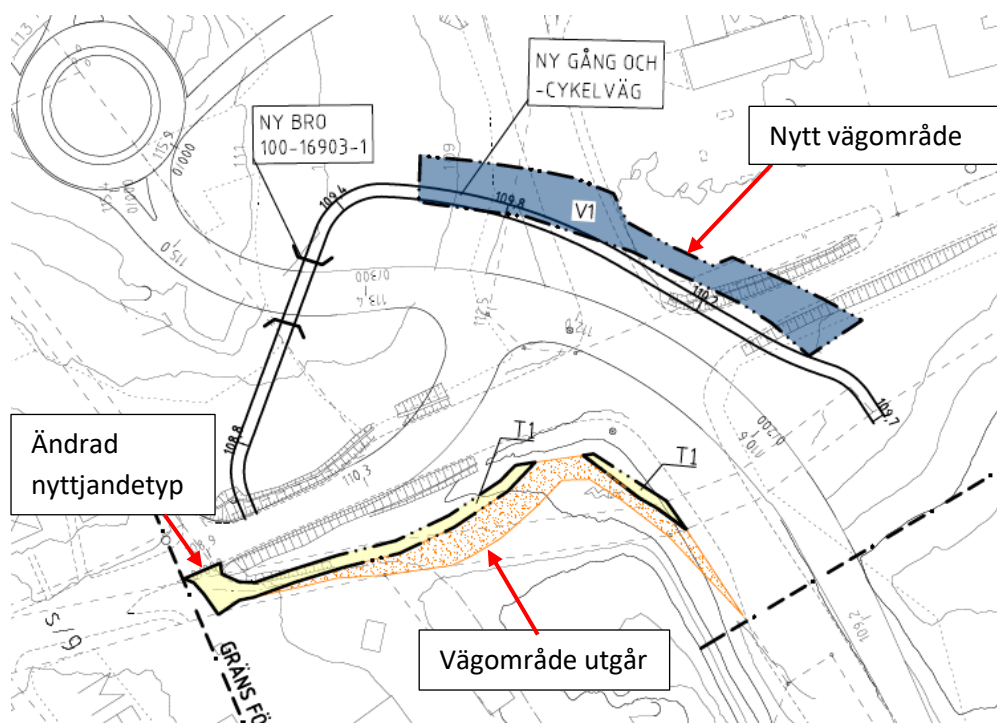
Byggandet av vägen kan starta när väghållaren har fått vägrätt, även om man inte träffat någon ekonomisk uppgörelse för intrång och annan skada. Värdetidpunkten för intrånget är dagen för ianspråktagandet med ränta och index tills ersättningen betalas. Eventuella tvister om ersättningen avgörs i domstol.

9.1. Vägområde för allmän väg

Vägområde för allmän väg i vägplanen omfattar förutom själva vägen, utrymme för väganordningar i form av vägdiken, räcken, vägmärken, slänter och släntavrundningar m.m. Dessutom ingår av drifttekniska skäl en kantremsa på 0,5 m utanför släntfot/släntrönn vid åkermark.

På plankarta, 100To210, framgår områden för nytt vägområde. Det tillkommande vägområdet, dvs det som ligger utanför det befintliga vägområdet för allmän väg, kommer att beröra fastighet Lund 1:4 och Lund 2:18.

Det nya vägområdet med vägrätt för allmän väg enligt denna vägplan omfattar ca 1200m². En del av vägområdet som fastställts i planen för E20 förbi Vårgårda utgår med den nya utformningen med GC-port. Det fastställda vägområdet minskas med ca. xxxx m².

Figur 3 Plankarta över markanspråk

10. Fortsatt arbete

Åtgärden kommer att byggas inom projektet E20 förbi Vårgårda.

11. Genomförande och finansiering

11.1. Formell hantering

11.1.1. Handläggning

Denna vägplan kommer att kungöras för granskning och sedan genomgå fastställelseprövning. Under tiden som underlaget hålls tillgängligt för granskning kan berörda sakägare och övriga lämna synpunkter på planen. De synpunkter som kommer in sammanställs och kommenteras i ett granskningsutlåtande som upprättas när granskningstiden är slut.

De inkomna synpunkterna kan föranleda att Trafikverket ändrar vägplanen. De sakägare som berörs kommer då att kontaktas och får möjlighet att lämna synpunkter på ändringen. Är ändringen omfattande kan underlaget återigen behöva göras tillgängligt för granskning.

Vägplanen och granskningsutlåtande översänds till Länsstyrelsen som yttrar sig över planen. Därefter begärs fastställelse av planen hos Trafikverket. De som har lämnat synpunkter på vägplanen ges möjlighet att ta del av de handlingar som har tillkommit efter granskningstiden, bland annat granskningsutlåtandet.

Efter denna så kallade kommunikation kan beslut tas att fastställa vägplanen, om den kan godtas och uppfyller de krav som finns i lagstiftningen. Om beslutet överklagas prövas överklagandet av regeringen.

Hur vägplaner ska kungöras för granskning och fastställas regleras i 17-18 §§ väglagen (1971:948) och 3 kap 15-27 §§ vägförordningen (2012:707).

11.1.2. Fastställelsebeslutets omfattning

Fastställelsebeslutet omfattar det som redovisas på vägplanens plankarta. Beslutet kan innehålla villkor som måste följas när vägen byggs. Denna planbeskrivning utgör ett underlag till plankartan.

När vägplanen har vunnit laga kraft blir beslutet om fastställande juridiskt bindande. Detta innebär bland annat att vägbyggaren, det vill säga Trafikverket i detta projekt, har rätt, men också skyldighet, att lösa in mark som behövs permanent för vägen. Mark som behövs permanent framgår av fastighetsförteckningen och plankartan. I fastighetsförteckningen framgår också markens storlek (areal) och vilka som är fastighetsägare eller rättighetsinnehavare.

11.1.3. Rättsverkningar av fastställelsebeslut

Fastställelsebeslut som vinner laga kraft ger följande rättsverkningar:

- Väghållaren får tillstånd att bygga allmän väg i enlighet med fastställelsebeslutet och de villkor som anges i beslutet.
- Väghållaren får rätt att ta mark eller annat utrymme i anspråk med vägrätt. För den mark eller utrymme som tas i anspråk erhåller berörda fastighetsägare ersättning.
- Vad som utgör allmän väg och väganordning läggs fast.

Fastighetsägare/rättighetsinnehavare får inte utan tillstånd från Trafikverket uppföra byggnader eller på annat sätt försvåra för Trafikverket att använda den mark som behövs för anläggningen.

Trafikverket har rätt att bygga den anläggning som redovisas i vägplanen.

11.2. Genomförande

Nedan redovisas en ungefärlig tidplan för det fortsatta arbetet med vägplanen.

Aktivitet	Tidigast möjlig tidpunkt
Kungörande om Granskning av vägplan	2020-11-04
Länsstyrelsens yttrande över vägplanen	2020-12-20
Begäran om fastställelse	2021-01-25
Fastställd vägplan	2021-02-25

11.2.1. Bygghandling

Det fortsatta arbetet med detaljprojektering (bygghandlingen) av GC-väg och port kommer att utföras av antagen entreprenör för ombyggnaden av E20 förbi Vårgårda.

11.2.2. Produktion

Byggnationen av GC-väg och port kan ske utan att befintlig trafik på E20 behöver komma i konflikt med produktionsenheter. Entreprenören ges möjlighet att skapa tillräckliga arbetsområden för en effektiv produktion vilket gynnar tidsåtgång, produktionskostnad, kvalitet och arbetsmiljö.

11.3. Finansiering

GC-väg och port finansieras dels genom kommunal medfinansiering och dels inom ramen för projektet E20 förbi Vårgårda. Kostnaden beräknas uppgå till 1 miljon kronor.

12. Underlagsmaterial och källor

Som underlag till plan- och miljöbeskrivningen för GC-vägen och porten har vägplanen för E20 förbi Vårgårda använts.

Andra underlag som använts är även:

Länsstyrelsens WebbGIS;

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed>